

Eseu despre un personaj preferat dintr-un text narativ sau dintr-un text dramatic studiat

Scrive un eseu de 2 -3 pagini despre personajul preferat dintr-un text narativ sau dintr-un text dramatic studiat, pornind de la ideile exprimate in urmatoarea afirmatie critica: "Caricatura in opera lui Caragiale este indeobste eminent amuzanta. Caragiale a fost un demon al veseliei. [...] Caragiale a dat adeseori figurilor lui mecanism de marionete, dar exceptionala lui capacitate de observare le-a facut sa fie papusi de caracter, dotate, printr-o stricta ingrijire artistica, cu o anumita putere de exacta evocare." (Paul Zarifopol)

Opera dramatica este un text literar destinat reprezentarii scenice si construit in principal prin dialog. O lucrare dramatica are doua modalitati distincte de prezentare a informatiei: replicile, adica interventiile personajelor, care constituie aspectul literar al textului; indicatiile scenice (didascalii), adica sugestiile privitoare la decoruri, mimica, gesturi, lumini, costume, fond sonor si care vizeaza realizarea spectacolului.

Personajul din textul dramatic are trasaturi particulare in raport cu personajul din textul epic. El se prezinta direct, prin ceea ce spune si prin felul in care actioneaza. Predominante, in textul dramatic, sunt modalitatile de caracterizare indirecta, realizata prin intermediul actiunilor, al atitudinilor adoptate de personaj si prin limbaj. O modalitate specifica de caracterizare a personajului din textul dramatic sunt didascalii, care pot reprezenta o modalitate de caracterizare directa, facuta din perspectiva autorului sau o modalitate de caracterizare indirecta, prin consemnarea reactiilor personajului in raport cu anumite evenimente.

Comedie de moravuri, care dezvaluie viata publica si de familie a unor politicieni care, ajunsi la putere si rosi de ambitie, sunt caracterizati de o crestere brusca a instinctelor de parvenire, O scrisoare pierduta se inscrie in seria operelor caragialiene care au ca tema vanitatea.

Actiunea se desfasoara in "capitala unui judet de munte", pe fondul agitat al unei campanii electorale. Timpul si spatiul actiunii - capitala unui judet de munte, spre sfarsitul secolului al XIX-lea, in timpul unui proces electoral - sugereaza universalitatea situatiilor prezentate si accentueaza caracterul moralizator al intrigii si al situatiilor prezentate. Aici are loc conflictul dintre ambitiosul avocat Nae Catavencu, din "opozitie", care aspira spre o cariera politica, si grupul conducerii locale (prefectul stefan Tipatescu, "prezidentul" Zaharia Trahanache). Pentru a-si forta rivalii sa-l propuna candidat in locul lui Farfuridi, Catavencu ameninta cu un santaj. Instrumentul de santaj este "o scrisorica de amor" a lui Tipatescu, trimisa doamnei Zoe Trahanache, sotia "prezidentului"; pierduta de Zoe, scrisoarea este gasita de un cetatean turmentat si subtilizata de Catavencu. santajul o sperie pe Zoe, care, pentru a nu fi compromisa public, exercita presiuni asupra celor doi "conducatori" ai judetului si obtine promisiunea candidaturii lui Catavencu.

Cand conflictul provocat de scrisoarea pierduta pare sa fie rezolvat, urmeaza o "lovitura de teatru": de la Bucuresti se cere, fara explicatii, sa fie trecut pe lista candidatilor un nume necunoscut -

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Agamemnon Dandanache. Reactiile celor din jur sunt diferite: Zoe e disperata, Catavencu - amenintator, Farfuridi si Branzovenescu - satisfacuti ca rivalul lor a pierdut, Tipatescu - nervos. Trahanache este sigurul personaj care nu-si pierde cumpatul, avand "putintica rabdare" si gandindu-se la un mod de rezolvare a conflictului fara a contesta ordinele "de sus".

Interesele contrare determina un conflict deschis in timpul sedintei de numire oficiala a candidatului, cand Pristanda pune la cale un scandal menit sa-l anihileze pe Catavencu. in incaierare, acesta pierde palaria in care era ascunsa scrisoarea si dispare, provocandu-i emotii intense "coanei Joitica". Dandanache, sosit de la Bucuresti, isi dezvaluie strategia politica, asemanatoare cu aceea a lui Nae Catavencu, numai ca la un nivel mult mai inalt si cu mai multa ticalosie. Nae Catavencu schimba tactica parvenirii, flatand-o pe Zoe, generoasa dupa ce isi recapata scrisoarea cu ajutorul cetateanului turmentat. in final, toata lumea se impaca, "micile pasiuni" dispar ca prin farmec, Dandanache e ales "in unanimitate", Nae Catavencu tine un discurs banal, dar zgomotos la serbarea populara determinand reconcilierea fostilor adversari. Atmosfera e de carnaval, de mascarada, fiind accentuata de muzica saltareata condusa de Pristanda.

Daca la personajele comediilor anterioare (O noapte furtunoasa, Conu Leonida fata cu Reactiunea) posibilitatea si dorinta de a-si depasi mediul erau limitate sau inexistente, conditia eroilor din O scrisoare pierduta se distinge, dimpotriva, printr-un acces mai liber la treptele superioare ale ierarhiei social-politice si legat de aceasta printr-o puternica dezvoltare a instinctelor parvenirii. in Noaptea furtunoasa vanitatea apare mai ales ca automultumire. in Conu Leonida fata cu Reactiunea - ca autoinselare.

in Scrisoarea pierduta, vanitatea devine sinonima cu ambitia. Aceasta pornire ocupa primul plan al atentiei. Pentru desfasurarea ei, este ales un moment de maxima incordare a ambitiilor, care se masoara si se definesc reciproc, stabilind o data cu aceasta cele mai insemnate repere de caracter. "Caricatura in opera lui Caragiale este indeobste eminent amuzanta. Caragiale a fost un demon al veseliei. [...] Caragiale a dat adeseori figurilor lui mecanism de marionete, dar exceptionala lui capacitate de observare le-a facut sa fie papusi de caracter, dotate, printr-o stricta ingrijire artistica, cu o anumita putere de exacta evocare." (Paul Zarifopol)

O prima categorie de ambitiosi reuneste cateva figuri sub semnul tendintei de a pastra o situatie statornica, de a-si apara pozitia sociala. in aceasta serie se inscriu Zaharia Trahanache, Zoe Trahanache si stefan Tipatescu.

Zoe Trahanache este unul dintre personajele principale ale textului, cea mai distinsa dintre toate personajele feminine ale teatrului caragialian. Nimic nu o incadreaza in categoria ignorantelor sau a femeilor vulgare, desi acest personaj feminin reprezinta tipul cochetei si al adulterinei. Zoe Trahanache are un rol esential in construirea conflictului comic, dat fiind faptul ca ea pierde scrisoare de dragoste pe care i-o adreseaza Tipatescu. De la acest eveniment banal, intriga comediei va lua amploare, tehnica alcatuirii conflictului fiind aceea a "bulgarelui de zapada" in rostogolire.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Ca statut social, Zoe are o pozitie importanta, fiind sotia unuia dintre cei mai respectati oameni din judet. Chiar daca respectul pentru Trahanache este numai o aparenta, in conformitate cu conventiile speciei in care se incadreaza personajul, Zoe tine la acest statut social si nu vrea sa se compromita. Desigur, morala care i-ar fi cerut sa-i fie fidela sotului ii lipseste, dar, ca orice personaj comic al lui Caragiale, Zoe e foarte sensibila la aspectele sociale. De aceea, rolul ei in actiune este foarte important. Insistenta si energica, Zoe isi afirma punctul de vedere cu hotarare, capabila sa subordoneze totul: "Da, sunt hotarata, dar nu voi sa mor pana nu voi fi luptat cu toate imprejurarile (cu energie crescanda) si am sa lupt!"

Zoe este un personaj voluntar, care joaca o comedie a slabiciunii feminine. Sperata de santajul lui Catavencu, incearca sa-l convinga pe Tipatescu sa accepte conditiile avocatului, facand uz de lacrimi, lesinuri si de santaj sentimental. Chiar daca ambitia lui Tipatescu il impinge sa nu ia in seama pretentiile lui Catavencu (a respinge pretentiile lui Catavencu ar insemna s-o compromita pe Zoe si sa-si distruga orice pozitie in politica locala; a le satisface - sa ridice impotriva-i toate fortele centrale, ratandu-si astfel definitiv ascensiunea, pana atunci numai amanata), ambitia lui Zoe se impune, pentru ca ea nu are nici un motiv sa doreasca avansarea lui Tipatescu, fiind preocupata numai de mentinerea functiei lui actuale (

"Cum o sa mai poata ramane Fanica prefect?"). Restul ii apare derizoriu in raport cu pericolul care o pandeste: "Daca ambitia ta, daca nimicurile tale politice le pui mai presus de rusinea mea, de viata mea, lasa-ma! Sa mor..." De aici exasperarea ei in fata rezistentei prefectului si hotararea infrangerii incapatanarii lui cu orice pret. Situatiile dobandeste accente dramatice. Zoe adopta vocabularul specific unei eroine de drama romantica, dar vorbele ei sunt lipsite de desavarsire de suportul emotiv adecvat: "Omoara-ma pe mine, care te-am iubit, care am jertfit totul pentru tine..." in realitate, eroina nu a jertfit decat o fidelitate conjugală precara, singurul "sacrificiu" veritabil apartinandu-i lui Tipatescu, ramas in judet la insistentele ei. Contradictia apare cu atat mai pregnantă, cu cat Zoe dovedise putin inainte ca nu e dispusa sa renunte la nici unul dintre attributele pozitiei sale in societate. Scenele dintre Zoe si Tipatescu parodiaza toposuri din dramele romantice (fuga perechii de indragostiti, ruperea legaturilor cu un mediu ostil, care se opunea implinirii sentimentelor):

"Tipatescu: Atunci, daca nu e alta scapare... Zoe! Zoe! Ma iubesti..."

Zoe: Te iubesc, dar scapa-ma.

Tipatescu: Sa fugim impreuna...

Zoe (retragandu-se): Esti nebun? Dar Zaharia? Dar pozitia ta? Dar scandalul si mai mare care s-ar aprinde pe urmele noastre?

Tipatescu (descurajat): Atunci nu ne ramane nimic de facut!

Zoe: Ba da!

Tipatescu: Ce?

Zoe: Sa sprijinim candidatura lui Catavencu!"

Considerentele de reputatie sociala si cariera politica si-au subordonat in intregime sentimentul,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

care - pentru o mai pregnantă ilustrare a cheii comice - se exprimă prin epistole de un gust indoielnic ("Nu mă aștepta prin urmare și vino tu la cocoselul tau, care te adora, ca totdeauna, și te sarută de o mie de ori") și prin fraze care își tradează originea livrescă ("A!... cum pot să iubesc pe omul asta!"). În aceeași notă comică se înscriu lesinurile lui Zoe și revenirile instantanee. Cu asemenea manifestări ce demonstrează cele mai adanci trăiri de care sunt capabili, Zoe și Tipatescu pastrează unitatea de atmosferă a comediei, ferind-o de orice alunecare sentimentală. Cuplul conferă diversitate tipurilor de personaje ilustrate și astfel viziunea de ansamblu a comediei câștigă în obiectivitate.

Zoe Trahanache este caracterizată mai ales indirect, deoarece această modalitate de caracterizare este specifică genului dramatic. Personajul dramatic se definește prin acțiunile sale, prin atitudini, prin limbaj. Relația lui Zoe cu Tipatescu o încadrează în tipul cochetei adulterine, care acționează în conformitate cu datele caracterologice impuse de acest tip. Ea e ambițioasă, voluntară, obișnuită să domine și să-și impună voința. De altfel, i se subordonează Tipatescu, Trahanache și, diplomatic, chiar Catavencu, unul dintre personajele care înțeleg exact rolul ei în viața publică a reședinței județului de munte.

Caracterizarea directă rezultă din relațiile pe care le stabilește cu celelalte personaje, din ale căror cuvinte se desprind și alte trăsături de caracter, susținând comicul de situație și comicul de intenție. Zaharia o crede fragilă, sensibilă și vrea să o protejeze de vestea santajului: "Biata Joitica! Să nu cumva să-și spui, să nu cumva să afle! Cum e ea simțitoare!..." Catavencu și-o dorește aliat în lupta electorală, conștient de puterea ei: "Madam, madam Trahanache, ești un inger..." Cetățeanul turmentat are, în finalul piesei, o replică insinuantă la culme, sugerând ironia autorului la adresa propriilor personaje: "în sănătatea coanii Joitichii! Ca e (sughite) damă bună!"

Autocaracterizarea susține același comic de intenție, accentuând contrastul dintre imaginea personajului despre sine și imaginea reală: "Ești un om rău... mi-ai dovedit-o... Eu sunt o femeie bună... am să ti-o dovedesc..."

Didascaliiile consemnează mai ales acțiunile personajului, care se dovedește foarte activ, agitat, implicat în conflicte. Alte indicații scenice oferă date despre trăirile și sentimentele personajului: "cu dignitate", "plange", "se plimba agitată".

Zoe e ridicolă prin manifestări, dar, spre deosebire de alte personaje feminine din teatrul lui I. L. Caragiale, nu e ironizată până la sarcasm. Într-o oarecare măsură, reacțiile ei se justifică dacă se ține seama de poziția socială dobândită cu efort și de dorința ei arzătoare de a nu-și pierde influența de care este conștientă. Spre deosebire de Mita Baston sau de Didina Mazu, Zoe Trahanache a depășit stadiul mahalalei și nu mai vrea să se întoarcă acolo.